І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 105. ЦЕНТІВ 12 CENTS — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1962 — TWO SECTIONS (SECTION 1) — No. 105. VOL. LXIX.

КОНҐРЕС ПО КОРОТКИХ ВАКАЦІЯХ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ТЯЖКОЇ ПРАЦІ

Вашинґтон. — 4-го червня Конґрес вернувся до праці по коротких вакаціях у зв'язку з Днем Героїв і вже почав працю в різних комісіях в обидвох Палатах, щоб підготовити численні законопроєкти до того, щоб над ними могли дебатувати повні Палати. Вже у вівторок Сенат почне працю над законопроєктом про призначення на допомогу закордонові суми $4.662,000,000. Сподіваються, що до кінця тижня Сенат вирішить цей проєкт, бо цього року сенатори не мають більших застережень проти закону про допомогу закордонові, як це бувало давнішими роками. Палатна Комісія Закордонних Справ призначила для закордонної допомоги майже ту саму суму, що і Сенатська Комісія, але Палатна Комісія дещо інакше її розподілила. Палата чекає на те, в якій редакції Сенат схвалить цей законопроєкт. Сподіваються, що уряд матиме більші труднощі, коли Конґрес ухвалюватиме, скільки з фондів на допомогу закордонові треба буде видати вже в цьому фінансовому році, що починається 1-го липня 1962-го року. Палатна Комісія Способів і Засобів вже 4-го червня має переслати повній Палаті законопроєкт про повновласті Президентові зменшувати до 50% торговельні тарифи. Палата має почати працю над ним коло 18-го червня. Сенат покищо ще не почав праці над цим проєктом. Аж в половині липня Сенатська Фінансова Комісія має почати розглядати цей проєкт. Конґрес мусить вирішити другий важливий законопроєкт, який зовсім змінить умови праці фармерів, якщо буде ухвалений. Цей законопроєкт знаходиться в Палатній Комісії Правил, яка має підготовити цей проєкт до дебат в повній Палаті. Сенат вже ухвалив фармерську програму, згідно з якою уряд міг би строго контролювати продукцію пшениці та кормові культури: кукурудзу, ячмінь і насіння сорґум. Палатна Комісія Рільничих Справ ухвалила майже без змін цей законопроєкт, але повна Палата Репрезентантів готова виступити проти нього, бо вже чути численні голоси, що той закон віддав би повну контролю урядові над фармерством, коли б був ухвалений. Колишній президент Айзенгавер заявив, що він, як фармер, піде радніше до тюрми, а не буде діяти згідно з цим законопроєктом. Дехто сумнівається, чи Палата прийме урядову фармерську програму в такій редакції, в якій її прийняв Сенат. Заіснувало питання, як будуть голосувати південні сенатори - демократи в цій справі. Дехто гадає, що вони не підуть разом із республіканцями після того, як виринула на верх афера з обманцем Біллі Солем Естесом, який скомпромітував демократичний уряд, головним чином департамент рільництва. Конґрес працює вже майже п'ять місяців, але досі ще нічого не зроблено в справі двох других важливих урядових проєктів: медичної опіки над старшими особами в рямках соціяльного забезпечення і податкової програми, згідно з якою промисловці мали б дістати податкові полегші від тих фондів, які вони витрачатимуть на інвестиції про розбудові фабрик. Сенатська Фінансова Комісія працює над податковим законопроєктом, і він піде на наради повного Сенату, аж в половині липня. Проєкт про медичну опіку знаходиться в Палатній Комісії Способів і Засобів, і немає покищо можливости, щоб вона переслала його до повної Палати, де б він міг бути ухвалений.

Айзенгавер критикує „нерозсудливі витрати" Кеннеді; боронить кол. секретаря Гомфрі

Вашинґтон. — Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер відбув пресову конференцію після тригодинного снідання з республіканськими провідниками, на якій заявив, що „необачні витрати" уряду президента Кеннеді спричинили те, що 28-го травня був чорний понеділок на біржі в Ню Йорку. Внаслідок надмірних федеральних витрат, казав Айзенгавер, населення цієї країни тратить довір'я до економіки ЗДА. Айзенгавер заявив на вступі пресової конференції, що він обговорював із конґресовими республіканськими провідниками і з колишніми своїми членами кабінету та іншими визначними республіканцями тільки домашні проблеми, а з закордонних справ порушили тільки справу торгівлі. Айзенгавер заявив: „Ми дуже турбуємося тим, куди йде наша економіка. На нашу думку забагато економіки переходить під контролю федерального уряду, члени якого втрачають довір'я до того, що 180 мільйонів американців можуть самі вирішувати свої справи". Айзенгавер боронив свого першого секретаря скарбу Джорджа Гомфрі, проти якого виступив сенатор - демократ голова Сенатської Підкомісії Збройних Сил Стюарт Саймінґтон, твердячи, що Гомфрі завинив в тому, що занадто збільшив запаси воєнних матеріялів. Айзенгавер казав, що він в обороні чести Гомфрі дав би себе прибити на хрест. „Гомфрі не міг нічого зробити нечесного" — твердив колишній президент.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** цього року хоче мати більше спокою під час вакацій, і тому його родина в місяці липні мешкатиме в домі - коледжі співака Мортона Давні на острові Скво в Ґаянніс Порті в Массачусетсі. Президент приїжджатиме на кінці тижнів до дружини і своїх дітей, а під час тижня працюватиме у Вашинґтоні. Свій власний дім в Ґаянніс Порті Президент відступив своєму шваґрові і своїй сестрі панові і пані Сарджент Шрайверові, бо там численні туристи не дозволяли Президентові відпочивати в родинному колі.

● **Уряд призначив** дол. 12,600,000 на поборювання злочинности серед нелітніх в місті Ню Йорку. Ця програма називається Мобілізація молоді, і вона має бути здійснена впродовж найближчих трьох років. На неї мають видавати фонди, крім федерального уряду, місто Ню Йорк і приватні особи. Мають вже цього року зайнятися дітьми і молоддю у віці від 7-го року життя до 21-го року. Центром праці буде долішня частина міста Ню Йорку.

● **Бюро погоди** ствержує, що цьогорічний травень був тепліший, як в попередніх роках і в Ню Йорку пересічна температура була на 1.7 ступня вища від нормальної. 19-го травня термометер дійшов був до 99 ступнів, що було найгарячішим днем в останніх п'ятьох роках. Від 14-го до 27-го травня денна температура не була нижча від 70-ох ступнів.

● **В Канаді** 18-го червня відбудуться парляментарні вибори і теперішній прем'єр Джан Діфенбейкер веде завзяту виборчу кампанію в західній частині Канади, де його політичні противники атакують за те що є поважне число безробітних. Під час виборчих віч деколи приходить аж до арґументів на кулаки.

● **Сенатор - республіканець** із стейту Ню Йорк Кеннет Б. Кітінґ, промовляючи на зборах правників в повіті Ірі, домагався нового закону на те, щоб не допускати до так званого „конфлікту інтересів" між федеральними урядовцями і приватними їх зайняттями, бо існуючі закони в цій справі, як виявляє афера злочинця Білі Соля Естеса з Тексасу, є перестарілі.

Венесуельський уряд здушив прокомуністичну революцію в Пуерто Кабелльо

Пуерто Кабелльо, Венесуеля. — В ранніх годинах 4-го червня радіо повідомляло, що урядові війська очищують портове місто Пуерто Кабелльо від повстанців, які захопили були владу в ньому в суботу 2-го червня і трималися при владі майже цілу неділю. Про завзятість боротьби свідчить факт, що проурядові війська мали поважні втрати понад 120 вбитих і від 300 до 400 поранених. Число втрат ворохобників не є відоме, бо вони стрілями з вікон будинків, з різних засідок, і тому важко підрахувати їхні втрати. Урядові війська взяли до неволі двох провідників револьти капітана фльоти Мануеля Понте Родріґеза і командора Педра Медіну Сільву. Сільва навіть заарештований поводився бундючно і казав, що були Карупано і тепер Пуерто Кабелльо, але ще буде більше повстань. В Карупані була попередня револьта проти уряду президента Бетанкура. Агенція Ройтер повідомляє, що ворохобники мали зв'язок із Гаваною на Кубі і гаванське радіо закликало венесуельців підтримати револьту, а провідників револьти взивано до встановлення зв'язку з Гаваною. До револьти приєднався місцевий гарнізон, головним чином морська піхота. Урядові війська користали з 20-ох французьких і 6-ох англійських танків та послуговувалися американськими джетами типу „Сейбер". Кореспондент „Н. Й. Таймсу" Тед Шульц повідомив, що уряд Бетанкурта переміг чергову спробу лівих елементів та твердо тримається при владі.

Сенатор Гомфрі домагається негайно зменшити податки

Вашинґтон. Демократичний організатор в Сенаті (віп) сен. із Міннесоти Гюберт Гомфрі пропонує негайно зменшити прибуткові податки, щоб стабілізувати ріст економіки та привернути довір'я громадянства до біржових акцій. Це перший проєкт проурядового члена Конґресу проти того, щоб не повторився новий 28-ий травня, коли значно впали були ціни на уділи. Але інші члени Конґресу не підтримують того проєкту, не цікавиться ним і уряд Кеннеді. Провідник-демократів в Сенаті сен. Майк Менсфілд відклав справу зменшення прибуткових податків на пізніше, хоч сен. Гомфрі виявив свою пропозицію після конференції з провідниками нюйоркської біржі. Сен. Гомфрі заявив, що треба зменшувати прибуткові податки всім: і корпораціям і працівникам. Сен. Менсфілд гадає, що в першу чергу треба б зменшити особисті прибуткові податки, бо корпорації виказали в першій чверті ц. р. збільшені прибутки. Гомфрі думає, що сама тільки заява уряду про прихильне відношення до бизнесу не вистачає, і уряд повинен щось зробити в цій ділянці.

ЗДА будують протирадіяційні сховища

Вашинґтон. — Департамент оборони повідомив 1-го червня, що він на спілку з департаментом рільництва будує 12 перших пробних протирадіяційних сховищ. Ці сховища будуть збудовані в будинках призначених для лісничого уряду при департаменті рільництва. Ці сховища зможуть помістити 1.750 осіб, менші по 50 а більші по 450. Будова цих 12-ох сховищ збільшить кошт будинків на $300.000. Скільки призначено на ці будинки — не є відомо. Сховища будуть збудовані державща будуть збудовані в державтаменту оборони вияснив, що перші федеральні сховища будується тому в сільських районах, що і сільське населення треба охороняти проти радіяції. Для міського населення треба будувати сховища при великих будівлях. Будови цих перших сховищ, — це тільки початок великої програми, яку здійснювати має Цивільна Оборона, яку очолює асистент секретаря оборони — Стюярт Л. Піттман.

Комісія ствержує дуже малу небезпеку для здоров'я від переведених пробних вибухів

Вашинґтон. — Федеральна Радіяційна Рада ствержує, що від радіяції внаслідок пробних атомових експльозій, переведених в минулому році, заіснувала дуже незначна небезпека для здоров'я людини. Рада ствержує, що число занедужань в найближчій ґенерації буде у відношенні як один до 1-го мільйона. Недуга може бути фізична або духова. Щодо людей із теперішньої ґенерації, це значить впродовж найближчих 70-ох років, то від атомової радіяції кожна 100.000-чна людина може захворіти на левкомію (пістряка крови), і кожда 300.-000-чна на пістряка кости. У звіті цієї комісії, який тепер опублікували, і який передали були Президентові перед 15-им лютого ц.р., коли він дав наказ відновити проби на Пацифіку, говориться про те що важко буде встановити, чи особа занедужала на вище згадані хвороби внаслідок атомової радіяції від атомових проб.

У Стемфорді відбулася урочистість закінчення шкільного року і благословення угольного каменя Колеґії Св. Василія

Стемфорд, Конн. — В суботу дня 2 липня ц. р., відбулася тут, в осідку католицької дієцезії урочистість благословення угольного каменя під нову величаву будівлю колеґії св. Василія Великого, получена із закінченням шкільного року і ґрадуацією питомців кляси 1962 року цієї Колеґії, що є окремою одиницею в системі Української Католицької Семінарії. В проґраму закінчення шкільного року входила привітальна промова всч. о. Любомира Гузара, діючого декана Колеґії, промова студента Адама Й. Полішака, як теж виступи семінарського хору. Головним промовцем під час цієї урочистости був відомий американсько - український діяч адвокат Степан Ярема з Ню Йорку. Вручення дипломів бакалаврів довершив Преосв. Кир Йосиф Шмондюк, стемфордський єпископ. Після того відбулося вручення нагород. Закінчив цю урочистість Преосв. Й. Шмондюк заключною промовою, в якій підкреслював виховну працю Української Католицької Семінарії, заснування якої було започатковане покійним Митрополитом Константином Богачевським. Другою з черги урочистістю цього дня було благословення угольного каменя нового будинку Колеґії св. Василія Великого, в якому буде відбуватися дальше навчання. Довершив акту благословення Впреосв. Йосиф Шмондюк в сослуженні багатьох священиків. Новий будинок, запроєктований і будований відомим американсько - українським архітектом Юліяном Хстремським буде закінчений і переданий для користування восени цього року. На цих урочистостях репрезентували УНСоюз гол. предсідник Йосиф Лисогір і ген. секретар д-р Ярослав Падох.

МЕКМІЛЛЕН І ДЕ ҐОЛЬ ВИРІВНЯЛИ ДИСОНАНСИ МІЖ ФРАНЦІЄЮ І БРИТАНІЄЮ

Британський прем'єр Гаролк Мекміллен (зліва) під час зустрічі з французьким президентом Шарлем де Ґолем.

Париж. — Британський прем'єр Гаролд Мекміллен з своєю дружиною відвідали французького през. Шарля де Ґоля. Обидва лідери перевели в минулу суботу та в неділю перед полуднем довгі наради в чотири очі, а пізніше долучились до них французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль та французький і британський амбасадори з Лондону чи пак Парижу. Короткий формальний комунікат нічого не каже про зміст тих розмов, але за всіма пресовими інформаціями ті розмови стосувались передусім справи приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку. Британські керівні кола підозрівали, що де Ґоль взагалі не хоче допустити Британії до тієї західньоевропейської континентальної економічної організації, лякаючись, що Британія захоче зберегти своє упривілейоване становище з претенсією на лідерство в усіх европейських справах, ставши повноправним членом Спільного Европейського Ринку та водночас зберігаючи свої давні зв'язки лідера в Британському Коммонвелті і найближчого союзника Америки. Де Ґоль стояв на становищі, що Британія не може бути одночасно членом европейської тісної політично - військової і економічної спільноти і мати поважні зобов'язання політичного та економічного характеру у відношенні до інших держав Британського Коммонвелту. Ото ж у суботнішніх та недільних розмовах буцім-то з'ясовано ті взаємні підозри та розпорошено їх. Де Ґоль мав запевнити Мекміллена, що він не має задніх думок у висуванні труднощів на шляху до прийняття Британії до Спільного Господарського Ринку, а Мекміллен мав запевнити де Ґоля, що Британія розуміє, що поширення бльоку Спільного Господарського Ринку не може спричинитись до послаблення політичного характеру того бльоку, а до посилення його, до ще більшого політичного і військового об'єднання. За загальним твердженням, ці відвідини під кінець минулого тижня значно збільшили шанси успішного закінчення переговорів, які ведуться в Брюсселі щодо прийняття Британії до Спільного Господарського Ринку.

В Альжирі французькі терористи проголосили тимчасове перемир'я

Альжир. — Тайна Військова Організація французьких екстремістів в Альжирі проголосила ще в минулу середу перемир'я, довівши під кінець минулого тижня до повного застою в терористичній акції. Що більше, вона ніби роззброїла неслухняних недолітків, які засмакували в убивствах невинних людей і продовжували виконувати акти терору на власну руку. Проте не обійшлось і без винятків. В місті Альжирі в минулу суботу вбивник, який утік, застрілив на вулиці 17-річного европейського юнака, а в Орані терористи зробили засідку на грошовий поштовий амбулянс і пограбували його на 310.000 франків (62.000 дол). Перемир'я проголошено у зв'язку з тайними переговорами, що їх речники терористів повели з мусульманським президентом тимчасового правління в Альжирі Абдеррахмане Фаресом з відома альжирсько - арабського закордонного уряду. Терористи хочуть дістати додаткові ґарантії для французів в самостійній альжирській державі, а арабам залежить на тому, щоб французькі підприємства, заклади публічного ужитку, що є в руках французів і французький капітал, не зникли і щоб не залишилась дійсно „спалена земля", як це погрожують зробити французькі екстремісти. В перших днях цього тижня має вирішитись, чи настане в Альжирі мир і спокій чи акція терористів не відновиться із збільшеною силою і натугою.

У Москві зійдеться знову велике збіговище комуністичних ватажків

Варшава. — Польські видатні комуністи інформують, що внедовзі відбудеться в Москві новий з'їзд керівних комуністичних ватажків та що саме тепер йдуть приготування до такого з'їзду. Одним з етапів того приготування є перебування у Варшаві східньонімецького міністра закордонних справ Льотара Больца. Одинаково ця східньо-німецька візита у Варшаві, як комуністичний з'їзд у Москві має бути присвячений в першій мірі господарським справам, — твердять польські комуністичні джерела. Річ у тім, що могутній здвиг Спільного Господарського Ринку шістьох західньо-европейських держав та переговори про приступлення туди також Британії становлять для комуністичних країн велику господарську загрозу. Вже тепер польський і чехословацький експорт опинився в гіршій ситуації, як був недавно. Заклик Хрущова до скликання світової конференції для господарських справ був виразом комуністичного остраху. До того ж всередині комуністичних країн, з СССР і Китаєм у проводі комуністична система довела до хронічної господарської кризи, яка з поступом років не зменшується, а посилюється, доказом чого є голод в комуністичному Китаї та підвищення цін на головні харчові продукти в СССР. Тому ціллю цього нового комуністичного збіговища в Москві має бути заснування господарської організації „народних демократій", куди, мабуть, належатиме також Югославія, з якою Москва хоче цілком замиритись.

130 ОСІБ ЗГИНУЛИ В ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТОФІ ПІД ПАРИЖЕМ

МІЖ ПОМЕРЛИМИ БУЛА КУЛЬТУРНА ЕЛІТА З МІСТА АТЛЯНТА В ДЖОРДЖІЇ

Париж. — В неділю о год. ½ на 1 вполудне, в ясний погідний день без хмарини на небі сталась на летовищі під Парижем страшна катастрофа, жертвою якої впало рівно 130 осіб, пасажирів і залоги. Між ними 121 особа — це були члени американської прогулянки з міста Атлянти в Джорджії: вони прибули до Франції 10 травня ц. р. для відвідин культурних та особливо мистецьких осередків у Західній Европі. Цю прогулянку зорганізувало Атлянтське Товариство Мистецтва, президент якого, Дель Р. Пейдж разом з своєю дружиною був між жертвами катастрофи. Ціла та прогулянка верталась тепер до Америки. Взагалі всі особи, що згинули, за винятком сімох членів залоги, були американцями, між ними — як згадано — товариська й інтелектуальна еліта з міста Атлянти, яке вкрилось глибокою жалобою. Врятувались тільки дві стюардесси, що їх дивним дивом викинуло далеко поза літак, коли він, піднісшись заледви на шість стіп, впав назад на стартову площу. Пілот — за твердженням багатьох свідків трагедії — очевидячки хотів був загальмувати важку машину, коли побачив, що вона не набрала розгону, потрібного до піднесення вгорі, але не зумів запанувати над нею. Літак летів ще по стартовій площі, розлітаючись на кусні, подорозі зірвав бічні ліхтарні, зачіпив крилом об землю, перегнався через пліт та, втративши підвоззя і сунувшись кабіною і мотором по землі, знявся полум'ям. Збірник був повний газоліни, на подорож через Атлянтик до Ню Йорку, а відтіль до Атлянти й Джорджії. Пожежа спричинила вибух велетенського газолінового збірника. Хоч рятункова акція почалась буквально в кількох хвилин після катастрофи, проте море полумени не допустило пожежників ані інших рятівників до горіючого літака. Щойно в півтори години згодом можна було з посеред згарища добувати тіла, при чому деякі з них так погоріли, що трудно було їх відразу розпізнати. Однак з стюардесс, Жаклін Жілле, мала попечені ноги, але загалом не була важко ранена, а друга, Франсуаз Оті, запоморочена блукала по полі. Катастрофа сталась у найближчій віддалі від мешкальних домів містечка Вільнев-ле Руа, під самим Парижем і біля летовища. Ця катастрофа була цілком подібна до тієї, яка сталась 1 березня ц. р. в Ню Йорку, коли-то згинуло 95 осіб. Це був такий сам тип літака-джета „Беінґ 707". Надзвичайна слідча комісія почала негайно розслідкувати причину катастрофи. З Америки відлетіли до Парижу представники американських властей для участи в слідстві.

Між ЗДА й Німеччиною прийшло до повного порозуміння

Вашинґтон. — Розбіжності думок на справу Берліну, які виникли між Вашинґтоном і Бонном головно з приводу нового американського проєкту щодо практичного розв'язання Берлінської проблеми, цілком вирівняні — твердять американські кореспонденти у Вашинґтоні. Головним чинником, що вплинув на те замирення, були — як це не звучить парадоксально, самі большевики: їхні вперті вимоги, щоб західні держави відкликали свої ґарнізони з Західнього Берліну, та відкинення ними американської пропозиції щодо міжнародної комісії для справ комунікації між Берліном і Заходом, зробили насправді безпредметовими американсько - німецькі суперечки, що стосувались складу тієї міжнародної комісії. Так само безпредметовим став спір щодо заборони Західній Німеччині мати атомову зброю, бо й сама Німеччина її не хоче для себе, як окремої держави, а тільки для НАТО, а ЗДА й Британія засадничо противляться поширенню атомової зброї, навіть і на Францію. Центром уваги став тепер вже не Берлін, а Спільний Господарський Ринок і питання участи чи не участи в ньому Британії. З закордонних справ на перше місце висунувся знову Південь Азії. Формальним завершенням замирення між Вашинґтоном і Бонном має бути конференція державного секретаря Діна Раска з західньонімецьким амбасадором у Вашинґтоні д-ром Вільгельмом Греве та після того — подорож наприкінці цього місяця до Бону державного секретаря. Він поїхав би тоді також до Західнього Берліну, де склав би нову декларацію про вірність Америки свободі того міста.

У СВІТІ

● **У Лондоні** спеціяльна Королівська комісія поручила перевести модернізацію британської поліції — щодо її організації та метод поведення. Зокрема рішено, що зцентралізувати такі справи, як лябораторії, контролю доріг, слідство в справах кримінальних злочинів і т. п., розпорошені тепер по 25-х окремих поліційних станицях поза Лондоном. Зріст злочинности примушує англійців змінити методи протидії.

● **Американський ані британський уряди** не дістали від комуно - китайського уряду ніякої просьби на прислання туди харчів з уваги на тамошній голод. Одинаково державний секретар Дін Раск і британський прем'єр Мекміллен склали в цій справі заяви, ствердивши, що коли б прийшла така офіційна просьба від комуністичного Китаю, то її взяли б пильно на увагу. Висилати харчі до Китаю проти волі його уряду — цілком не можливо і не доцільно.

● **Залізнична станція Воджера** на південь від Міляно в Італії, де в минулому тижні сталася важка залізнична катастрофа з поверх 60 убитими, це вузловий пункт, в якому змінюють паровози. Саме тому й зупинився там швидкий особовий потяг, що на нього наїхав з-позаду в цілому розгоні вантажний потяг. В цій справі були запити в італійському парляменті.

● **Індійський міністер оборони** Крішна Менон признав, що Індія „обмірковує" можливість купна суперсонічних бойових літаків типу МІГ-21 в Совєтах. Він назвав це „внутрішньою справою Індії", до якої ніби іншим державам нема ніякого діла. Одинаково Британія, яка до цього часу постачала зброю Індії, і ЗДА, які дали Індії вже більйони, а не мільйони долярів, запротестували проти того задуму Індії. Крішна Менон — відомий комунофіл і Конґрес недавно демонстраційно зменшив позичку Індії на 200 мільйонів дол., вказавши на ароґантську і провокаційну політику Крішни.

● **Єдиним „успіхом" Женевської конференції роззброєння,** яка засідає від 14 березня ц. р., є те, що вона погодилась на текст звідомлення до Об'єднаних Націй, що його була зобов'язана вислати найдалі до 1 червня ц. р. Невдачу цієї конференції виправдано тим, що названо її „вияснювальною та інформаційною стадією" у переговорах про роззброєння.

● **У Південному В'єтнамі** комуністичні партизани напали на шпиталь прокажених, хворим казали розійтись до їхніх рідних сел, а з лікарського персоналу забрали з собою троє американців: лікарку, місіонаря і ляборанта. Їхня доля до цього часу невідома. Дружину місіонаря і їх діти залишено в таборі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Фонд Наглої Потреби

Розглянувши справу ширше, можна прийти до висновку і переконання, що все майно Українського Народного Союзу, всі ті 26 мільйонів долярів, про які з гордістю звітував на недавній, 25-ій Конвенції УНСоюзу його головний касир Роман Слободян, становлять великий фонд наглої потреби. Наглою бо потребою є найбільший посмертно-резерновий фонд, що становить майже 96% всього майна УНСоюзу. Яка ж бо ще нагліша потреба може бути для спадкоємців забезпеченого — його вдови і сиріт, як виплата їм забезпеченевої суми тоді, коли не стало їхнього хлібодавця! На всілякі „наглі потреби" призначено адміністраційні, запомогові та всі інші фонди, що на них поділяється майно УНСоюзу.

Але мова про спеціяльний Фонд Наглої Потреби, що його створив передбачливий [illegible] Головний Урад УНСоюзу на своєму річному зібранні в Торонті три роки тому, йдучи назустріч побажанням багатьох членів УНСоюзу. Цей Фонд — це справді спеціяльний фонд. Головне джерело його прибутку — добровільний зворот дивіденд, що їх кожного року одержують члени УНСоюзу від тих вкладок, що їх вони виплачують титулом свого забезпечення на життя. Ціль цього фонду — стояти напоготові, якщо зайде нагла потреба рятувати життя і волю українців у стихійних нещастях, до яких зараховується також і війну.

Справа проста. Ми, українці в Америці, живемо зрізничкованим життям модерного суспільства. Ми маємо багато всіляких установ, що дбають про відповідний розвиток поодиноких ділянок нашого життя, дбають про його балянс і всебічність. Ми маємо наші центральні наукові установи, маємо нашу центральну харитативну інституцію — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, і маємо, в першу чергу, нашу центральну політичну репрезентацію — Український Конгресовий Комітет, одним з головних завдань якого є допомога поневоленому українському народові в його змаганнях до волі й незалежности.

Всі ці установи виконують свої завдання, базуючись на добровільних пожертвах українського громадянства. На жаль, від цих пожертв не переливається, і всі вони ледве в'яжуть кінці з кінцями у своїх щоденних потребах. А часи непевні, і нас кожного дня можуть заскочити події, що вимагатимуть фондів на ратунок українського життя і української волі. Ми вже були в таких обставинах, хоч би після другої світової війни, коли треба було ратувати десятки тисяч українських втікачів. Будь-яка з наших центральних установ, УККА чи ЗУАДК, може стати перед такою наглою потребою ратувати українську волю чи українське життя. Тож поки вони самі розгорнули б акцію для збірки необхідних фондів, Головний Урад УНСоюзу міг би їм тим часом негайно поставити до розпорядження відповідну суму із свого Фонду Наглої Потреби, призбираного з дрібних пожертв своїх членів заздалегідь, з думкою про таку потребу.

А втім, вартість створеного два роки тому Головним Урядом УНС Фонду Наглої Потреби при цій установі така наявна, що знайшла повне зрозуміння серед найширшого загалу союзового членства, як і признання збоку загалу громадянства.

І тому сьогодні, як у червні рік і два роки тому, знову пригадуємо членству УНСоюзу про цей Фонд. Пригадуємо у зв'язку з тим, що вже в найближчих днях Головна Канцелярія УНСоюзу почне висилати чеки цьогорічної, знову збільшеної дивіденди. Загальна сума цьогорічної дивіденди перевищує чверть мільйона долярів! Більшість тих, кому цю дивіденду висилається, можуть без неї обійтися без більшого знаку в своєму бюджеті. Натомість, підписаний ними і повернений до Головної Канцелярії їх дивідендовий чек становитиме справді „залізний фонд", що в наглій потребі може врятувати не одне українське життя чи причинитися до здобуття української волі.

Досі на Фонд Наглої Потреби аплинуло з такого добровільного звороту дивіденд — $11.186.69. Ця сума — як згадано — склалася з пожертви дивідендових чеків від членів УНСоюзу із 303 Відділів. Точніші статистичні дані будуть своєчасно проголошені. Цим разом тільки пригадуємо членам УНСоюзу: дивідендові чеки вже в дорозі! Хто може без цього чека обійтися, підпишіть його і поверніть до Головної Канцелярії. Цей чек — в наглій потребі — може причинитися до здобуття української волі, може врятувати не одне українське життя, в цьому числі й Ваше власне!

Тіто іде до Москви

У понеділок 28-го травня ц. р. югославське міністерство закордонних справ офіційно повідомило, що уряд Совєтського Союзу запросив президента Югославії Йосипа Броза - Тіта відвідати Москву ще цього року, влітку. Дати відвідин ще не встановлено.

Повідомлення це не є жодною сенсацією, бо про таку можливість говориться вже кілька місяців, особливо після того, як Тіта відвідав офіційно совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико, і після травневих відвідин Хрущова в Болгарії, де совєтський диктатор кілька разів підкреслював покращання взаємин між СССР і Югославією. Все таки ці майбутні відвідини викликають пильну увагу західнього політичного світу, заінтересованого не так в самому факті їх відбуття, як у їх висліді, — чи вдасться Хрущову добитися замирення з югославським комуністичним диктатором, якого досі комуністичні ортодокси виклинали й засуджували за його ревізіонізм, єресі, а то й зраду комуністичних ідей.

Спроба Москви замиритися з Тітом не є першою. Після семи років розриву, спричиненого Сталіном і Молотовим в 1948-му році, з ініціятивою налагодження взаємин із югославськими десидентами виступило ще в 1955-му році „колективне керівництво", очолюване Нікітою Хрущовим, як першим секретарем компартії Совєтського Союзу, і Ніколаєм Булганіним, як головою совєтського уряду. Тоді, 1955-го року, Хрущов і Булганін, не завагалися навіть піти на деяке упокорення, вибираючись перші до Югославії для безпосередніх переговорів із Тітом.

Але в жовтні - листопаді 1956-го року вибухла угорська революція, яка закінчилась кривавим здушенням Москвою цієї спроби Угорщини вирватися з-під совєтської корми, і взаємини між Москвою та Београдом знову прохолонули. Почалися знову взаємні обвинувачення, доведені до вершка виступом Тіта в квітні 1958-го року і його вимогою, щоб Москва перестала втручатися у внутрішні справи Югославії.

Тепер намагання привести до замирення відновлено знову, і то з ініціятиви не тільки Москви і Хрущова, але також і Тіта, який хоче, мабуть, шантажувати такою можливістю Захід, зокрема ЗДА, які ратують Югославію своїми позичками та дотаціями. Після відвідин Хрущова в Югославії у травні 1955-го року московський диктатор уже не вибирається туди, але чекає відплатних відвідин самого Тіта в Совєтському Союзі. З другого боку, Тіто робить усе, щоб, не загострюючи взаємин із Москвою, здобути її прихильність. Показовою в цьому відношенні може бути справа Джіласа, якого засуджено на дев'ять років в'язниці не так за те, що він описав свої зустрічі із Сталіним, як за висловлене в його новій книжці твердження, що Хрущов та його соратники продовжують діло Сталіна, користуючись такими ж методами й ідучи до тих же цілей.

Чим закінчиться ця спроба замирення між Москвою і Београдом — тяжко передбачити. Беручи до уваги дотеперішній досвід у взаємних між обидвома країнами, можна сподіватися, що злагода між ними дуже скоро обернеться знову в тяжку ворожнечу. Це тим більш можливе, що Тіто з його югославською комуністичною партією дуже невигідні для Хрущова та совєтської компартії. І напевно Москва докладе всіх зусиль, щоб так чи інакше зліквідувати „югославського єретика", який 15 років сидить їй у печінці.

Валерій Остапенко

МІЖНАРОДНЕ РОЗЗБРОЄННЯ В СВІТЛІ ВОЄННОЇ ФІЛОСОФІЇ

(1)

"We teach men to fight — not hate." — Gen. M. Shoup. Американський воєнний філософ.

Останнім часом серед політичних і військових кол помічається деякі розходження в поглядах на сучасне міжнародне становище. Ці розходження не є ідеологічними — вони скоріше мають характер тактичний і завжди можуть бути легко полагоджені. Але на суспільну опінію, яка в демократичних умовах має великий вплив, такі внутрішні „конфлікти" справляють неприємне враження.

Можливо це враження є помилковим, перебільшенним та завчасним. Можливо, що суспільна опінія не є поінформована як слід, бож єдиним джерелом подібних інформацій для громадян є преса. В даному випадку преса виявила себе занадто „професійно". З хронологічною точністю подавалось дати, місця, прізвища, цитувалося промови і характер їх цензури — одним словом, все, що потрібне для більшої сенсації. А от вияснення причин тих „конфліктів", глибшої аналізи, більше. сказати б, патріотичного, а не „професійного" підходу до справи — в пресі нема.

Офіційно висловлювати свої погляди в політичних питаннях представникам військових кол, очевидно, не належиться, і на це їм уже вказано недвозначно. Але, не зважаючи на такі „політичні обмеження", військовики все ж таки мають свої власні погляди на різні державні проблеми.

Ці погляди прийнято називати „воєнною думкою". При чому дехто помиляється, коли під „воєнною думкою" розуміє сукупність поглядів лише в питаннях воєнно - професійного значення. В процесі свого безперервного ідеологічного розвитку воєнна думка створила свою власну філософію, яка, за специфічною ознакою, називається воєнною. Воєнна філософія діє в сфері не лише об'єктивних наук (догматична частина філософії), а також і в сфері суб'єктивних, соціяльних наук (емпірична частина філософії). Історія, соціологія право — ці по суті національні науки разом з високим вояцьким патріотизмом „золотою ниткою" прошивають і „прикрашають" широку мережу діяльности воєнної філософії.

Хто був основоположником воєнної філософії — сказати трудно, але вона існує так довго, як довго існує поняття державности, політики, війни, а в її розвиток зробили великий вклад такі визначні полководці та воєнні теоретики, як Карл XII, Наполеон, Суворов, Клявзевіц, Бісмарк, Мольтке, Фош, Айзенгавер, Кінґстон, Мекклорі, Фуллер та інші.

Цивільне населення, на жаль, мало цікавиться воєнною філософією. В мирний час така філософія не є популярною, а під час війни філософувати запізно — тоді треба діяти.

Політичні керівники і творці політичних ідеологій вбачають у воєнній філософії своєрідного конкурента і звертаються до воєнної філософії або, простіше кажучи, рахуються з опінією військовиків лише в критичних для держави випадках.

Нижче я зупинюся на деяких питаннях з воєнної філософії, які мають безпосереднє відношення до сучасних міжнародних подій, зокрема до проблеми міжнародного роззброєння.

1) Значення збройних сил в житті нації

Воєнна філософія не заперечує, що в керівництві державою - нацією перше місце належить політиці. Але найближчими помічниками політики є дипломатія і стратегія. Коли дипломатія не може виконати свого завдання, тоді починає діяти стратегія. Отже, політика — це керівництво цілою нацією, а стратегія — це керівництво лише частиною нації — її збройними силами. Кажуть, що армія — це знаряддя політики. В цьому є певна частка правди, але це „знаряддя" є живий організм, це — частина народу, при чому його ліпша частина.

Генерали, офіцери, вояки... Ранги, відзнаки, мундири... Що це — для паради? Бутафорія? Ні. Це — субординація, це один з головних елементів у системі організації армії, необхідний для кращого керівництва, дисципліни, порядку. І коли ми ближче придивимось до армії, то побачимо, що під тими ранґами й мундирами діють вибрані інтелектуальні сили народу.

Сучасна армія складається не лише з військовиків - професіоналів, вона має в своєму складі немало науковців, інженерів, техніків, лікарів, педагогів, душпастирів. Сучасна армія користається ліпшим постачанням, зв'язком, транспортом, модерно влаштованими дослідними установами, лябораторіями, лікарнями. Г все це не означає, що армія — якась окрема, замкнута каста, професійне об'єднання чи партійний організм. Таке відмінне, упривілейоване становище армії супроти цивільного населення пояснюється виключно тим, що армія в державі є єдиною реальною силою, надійним опертям політики і тим єдиним критерієм, за яким вороги і приятелі роблять оцінку даної держави.

Те, що військовики не беруть безпосередньої участи в керівництві державною політикою, зовсім не зменшує їхнього авторитету в очах громадянства, бо в житті нації є речі, які стоять понад політикою — це вояцький патріотизм. Змінюється політика та змінюються політики, але вояцький патріотизм лишається незмінним. Бо вояк служить не „ідеям", а народові.

Раніше збройні сили розвивалися в міру розвитку цивілізації і майже завжди відставали від проґресу в цивільній ділянці. Тепер у житті нації появився новий могутній чинник — наука, яка свої найліпші винаходи віддає в розпорядження збройних сил, і як це не сумно, розвиток сучасної цивілізації відбувається фактично за рахунок воєнних винаходів.

● **В Альжирі,** діставши довірочні інформації від доносчиків з підпілля, французька поліція окружила широким колом дві фарми за 9 миль від міста Альжиру, і там схопила 74-ох терористів та цілий арсенал зброї Тайної Військ. Організації: 20.000 набоїв, 7.000 гранат, 68 автоматів, 56 крісів, сім вкрадених військових „джіпів" і великий запас динаміту.

Володимир Несторович

ПОГОДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОСТИ З ГРОМАДСЬКИМИ ЧЕСНОТАМИ

(З приводу Наукового З'їзду Українських Лікарів)

Два дні, 26 і 27 травня ц. р. пройшли в Дітройті під знаком 4-го Наукового З'їзду Українських Лікарів Америки й Канади. Автор цієї статті не заміряє дати звідомлення з переліком точок програми та прізвищ, а хоче загально насвітлити З'їзд з його змістом і висловити деякі враження і думки, як не-член лікарської громади, а як гість - спостерігач.

В одній доповіді було сказано, що УЛТПА об'єднує 468 українських лікарів, а 25% лікарів - українців стоїть осторонь цієї професійної організації. Ми вирахували, що загальне число наших лікарів в Америці і Канаді є 604, з чого 156 стоять поза рямцями УЛТПА. Однак, ці цифри обіймають майже самих новоприбулих, отже, коли йде про українське походження лікарів у Північній Америці, то їх багато більше. Можна жаліти, що нашим лікарям не вдалося приєднати до свого зорганізованого кола також тут народжених, але те саме є слабою стороною всіх наших професійних організацій: інженерів, ветеринарних лікарів, фармацевтів, мистців і навіть студентів.

Та як би не було — український лікарський стан є уже в Північній Америці чисельний і в нашій національній спільноті творить поважну позицію, куди більшу ніж колись було в Західній Україні. Тим то остання конвенція в Дітройті хоч би з цього аспекту є подією, яку треба відзначити з найбільшою серйозністю. Уважливість нашого громадянства до неї мусить ще більше зрости в обличчі числа учасників З'їзду, які становили більш як третину загалу членства УЛТПА, а також у наявності змістовної програми.

Голова УЛТПА, д-р Р. Сочинський, у своїй першій промові заявив, що в рямцях З'їзду змістилося тільки 15 доповідей, хоч зголошено їх далеко більше, що „З'їзд є виявом внутрішніх сил і живучости, кроком уперед зорганізованих українських лікарів". Він слушно надав фактові З'їзду особливого значення, не тільки суспільного, але й політичного, бо майже всі доповіді були виголошені українською мовою, що мусить мати відповідний резонанс і в Україні, де медична наука в українському звучанні зовсім погноблена. Це стосується й до запляннованого на наступний рік великого „Лікарського Альманаху" з солідними медичними працями, про що говорив д-р Т. Лапичак, висловлюючи надію, що так, як Енциклопедія Українознавства і інші видання еміґрації примусили окупаційну владу в Україні в дечому „дублювати" їх у своїх варіянтах, так і в медичній науці може згодом визнають українську мову „гідною" також для поважних праць у медичній ділянці.

Власне цей жалюгідний сучасний стан в Україні значно збільшує питому вагу праць наших закордонних науковців і дослідників взагалі, а медичних зокрема. Але ці праці мусіли б появлятися українською мовою, бо тільки тоді вони стають власністю української науки і тільки тоді будуть виконувати ролю стимулюючого чинника для розвитку української медичної науки там, на батьківщині.

Очевидно, для цього потрібні українські медичні науковці й дослідники, потрібний відповідний „клімат" для їх зростання. Для створення такого „клімату" й для глибшого розгляду лікарями власної ролі і єрархії життьових вартостей напевно в деякій мірі причиняються Наукові З'їзди, фахові доповіді, „Лікарський Вісник" і згаданий вже плян видати „Лікарський Альманах".

Ствердження д-ра В. Прокоповича, що українські лікарі стоять „на розпутті" (під цим заголовком випущено статтю в одноднівці з нагоди дітройтського З'їзду, що появилася теж під наголовком „Лікарський Альманах"), заслуговує на поважне обміркування в лікарському середовищі. Нам здається, що з усього матеріялу, надрукованого в цій одноднівці, обрана д-ром Прокоповичем тема і його ствердження врізуються найглибше, може й трохи боляче, в проблематику буття лікарів - українців у вільному світі. Відважна, доглибинна аналіза і виразна точка над „і" — великий позитив цієї статті. Також адвокат І. Панчук, запрошений задля його заслуг в залегалізуванні професії наших лікарів у Мишигені під час бенкету вклав у слова „ми — з України", що ними представляється тепер київський балет авдиторії, відповідний зміст. Це: гордість із свого походження, яка повинна виповнювати також груди нашого лікаря, а гордість (додамо від себе) — зобов'язує... Зрештою, суспільницькі й патріотичні нотки бриніли в різних моментах Конвенції та зустрічі з громадянством, і це надавало цілості потрібного кольориту.

Навіть д-ра Т. Лапічака в його доповіді з популярної серії для ширшої публіки на тему „Лікар — пацієнт — громадянин" не можна зле розуміти в його обороні нашого лікаря від різних докорів. Не тільки тому, що він сам — відомий суспільний діяч і хотів би, як заявив, щоб всі лікарі - українці були громадсько - активні, жертвенні і т. д. Також тому, що він старався з холодом реаліста розмежувати світла й тіні, беручи до уваги величезні зміни, які з собою принесли „умовини часу й терену". До того ж він говорив до широкого кола громадян, з наставленням, що вони не розрізняють давніх і нових вимог часу й через те не завжди слушно настроєні до наших лікарів критично. Ми певні, що інакше звучання мали б його слова звернені до колег - лікарів, бо можливо якнайдовше плекання ідейних первнів є ще на довший час можливе, ба навіть конечне з уваги на несплачений ще нами довг батьківщині.

Треба з признанням привітати, що вперше в рямцях Наукового З'їзду Лікарів знайшлось місце на 4 популярних доповідей для громадян (д-р Осінчук, д-р Лапичак, д-р Мосійчук і д-р Грушкевич) з дуже актуальною тематикою. Такий фаховий контакт з громадянством не менше важливий як і товариська зустріч (бенкет і баль). Несен

(Продовження на 3-ій стор.)

НА ВИХОВНІ ТЕМИ

„ЗМОВА" БАТЬКІВ

Кожному з нас, на згадку про своє дитинство в Україні, постає в пам'яті ось така або подібна подія:

Сідаючи вечеряти, батько кличе до себе синка і врочисто проказує:

— А ти, сину, замість вечеряти, ставай у куток та добре подумай, чому це я тебе до столу не кличу.

А потім до матері, пояснюючи:

— Нечемно він повів себе сьогодні: пройшов повз старого Юхима і навіть „добридень" не сказав...

А другого дня та сама історія: в куток і подумай, бо... старій Парасці не вклонився. Бувало, що й третього дня щось подібне траплялося. І не так той „куток" мучив синка, як мучило питання: звідки про все так докладно знає батько? Адже його навіть удома не було, коли він „забував" сказати „добридень", чи вклонитися, чи шапку зняти перед старшим.

Пізніше виявилося, що про всі „гріхи" синка перед чужими людьми старшого віку батько довідувався від самих же отих людей — Юхима, Параски, родичів, сусідів і навіть зовсім таки чужих людей. Серед поважних людей в Україні, особливо серед старших віком батьків, існувала ніби якась змова: про нечемність у поводженні дітей і підростків обов'язково повідомлялося їх батьків, а нерідко навіть, на власну руку, „на гарячому" виправлялося хиби. Ніколи не забуду, як одного разу мій батько зупинив коней біля чужої скирти соломи, встав із воза і зненацька потягнув двічі довгим батіжком по спинах зовсім чужих йому хлопців-підлітків, що скручували цигарки. А ввечері батьки тих „молодців" не тільки довідалися про ту подію від самого мого батька, не тільки подякували йому за батіжок, а ще й самі повторили ту саму процедуру вдома, коли курці з-під соломи прийшли вечеряти...

Зайве навіть згадувати, що трапилося б в Америці, коли б відбулася тут описана вище подія. Інші країни, інші народи — інші й поняття про обов'язки батьків та їх права щодо виховання дітей. Тому жадної „змови" батьків тут не існує. Та й ми не пропагуємо цими рядками політики „кутка" чи „батіжка". Але староукраїнської традиційної „змови" батьків ми таки потребуємо. Клясичне „чужі діти — не мій бизнес", при всій нашій симпатії до країни і народу, де, і між яким живемо, не виправдав і ніколи не виправдає себе. Брак неписаного закону — тихої „змови" батьків — змушує нас сидіти мов на голках, в автобусах і трамваях, де бешкетують „чужі" діти, зціплює нам зуби від злости і образи, коли бачимо, як курять „чужі" малолітки, як уживають нецензурних висловів, як не притримують відчинених дверей старшій особі, що заходить до крамниці після молодика шкільного віку, як не спішать і не думають підняти згублену якоюсь жінкою річ на хіднику, як не кваплятся з допомогою сліпому, що переходить через вулицю і т. п.

Не краще у цьому відношенні виглядає справа і з нашими дітьми - підлітками. Ми ніколи не введемо „змови" батьків серед чужинців, але можемо й мусимо її відновити серед нас самих — українських батьків. Особливо в містах скупчення нашої еміґрації, де цілі дільниці густо заселені нашими людьми.

Введення або відновлення староукраїнського звичаю — „змови" батьків — це, очевидно, краплина в морі. Але та краплина, що „камінь пробиває" і що може піти на наш, український млин.

Іван Овечко

НАЙДОВШИЙ ЛІТНІЙ ДЕНЬ

Найдовший літній день тобі
Усе, либонь, малий.
Оце почни, оте зроби,
Те виверішить зумій.

А притомився — відпочинь
По чесному труді.
Продовжать інші твій почин,
Завзяті, молоді.

Своїм початком добрим, знай,
Ти показав їм путь.
Посієш — буде урожай,
У тому певен будь.

Поглянь, за чесний труд тобі
Всміхається земля,
Крильми хмаринки голубі
Помахують здаля.

Із саду ввечері пташки
Шлють злагоду пісень.
У тебе довгий був, важкий,
Але щасливий день.

ПЕТРО ДОРОШКО

Омелян Твардовський

СЕЛО НАГУЄВИЧІ ІВАНА ФРАНКА

(1)

Про село Нагуєвичі, окрім того, що в ньому народився великий син українського народу Іван Франко, мало або й нічого не знає більшість українського патріотичного суспільства. Про Батьківщину Івана Франка не писала дотепер нічого наша еміґраційна національна преса.

Дуже багато, натомість, уваги присвячують рідному селу Івана Франка та його мешканцям наймити московської тюрми народів по обидвох сторонах залізної заслони. Про вартість цих писань не доводиться й говорити: „темне минуле", „щасливе й радісне сучасне", „українські буржуазні націоналісти", „соціялістичні перетворення" і т. д. Окрім брехні й дешевої пропаґанди, нічого більше. Один такий великий допис був вміщений чотири роки тому в нюйоркській „проґресивній" газеті, що виходить українською мовою. З найновіших статтей про село Івана Франка слід згадати пропаґанди в н у брехню у книзі „Визначні місця України", виданій у Києві 1958 року (стор. 191-193). Написав її якийсь М. Костенко, автор опису цілої Дрогобицької области.

Ці та інші московські борзописці, із зрозумілих причин, не могли подати правдивих фактів про село та його мешканців — гідних синів і дочок українського народу.

∴

У підніжжі зелених Карпат, за 11 кілометрів на північ від Борислава, 15 кілометрів на північний захід від Дрогобича і 22 на південь від Нового Самбора, лежить село Нагуєвичі, що має тепер назву Івана Франка. Там 27 серпня 1856 року народився Великий Син Українського Народу.

Село Нагуєвичі сусідує зі селами Ясеницею Сільною, через лісову височину з містечком Підбужем, селами Урожем та Унятичами.

В 1940 р. Нагуєвичі начислювали 2908 мешканців, що жили в 596 домах, побудованих обабіч дороги, що веде до Дрогобича, довжиною 5 кілометрів. З загальної кількости 2908 нагуєвичан за національністю 72 особи, тобто 15 родин, були жиди і 25 осіб, тобто 6 родин, поляки.

Загальна площа Нагуєвич становила 3400 гектарів, з чого 1748 було під шпильковим і листковим лісом.

У східньому напрямі села протікає маленька річка, що зветься Збір. Назви поодиноких частин села такі: Слобода, де народився Іван Франко, Байзар, Кругельниця (горішній кінець села), Чертіж, Гостиславне, Г о стиславська Гора, Ступенка, Березина, Ріпник, Тернавка, Ш и ш і в, Могила, Черемосник та ін.

В Нагуєвичах є джерела нафтової ропи. В 1940 році було 6 шибів. Здобуту ропу перевозили до Борислава.

У Нагуєвичах є також багаті джерела солянки, з якої нагуєвичани варили сіль, і через це мешканців села називали в Дрогобиччині зваричами. Недавно виявлено ознаки існування джерел земного газу.

На території Нагуєвич ростуть різні види дерев: ялові, смерекові, дубові, букові, кленові, березові, ясенові, вільхові й інші — в лісових смугах та яблуневі, сливкові, черешневі й інші при домах.

Ґрунти Нагуєвич: глинисті, жовті, сипкі, сірі (врожайні), подекуди піскові. В лісових смугах Нагуєвич водяться лиси, сарни, олені, зайці, рідше дикі свині та ін.

Клімат Нагуєвич погідний.

Залишки з минулого

1. Горішня церква парафії св. о. Миколая, навколо якої стоять величезні липові дерева, що їм приписують 600 років. Церква була збудована 1801 року на місці, на якому сотні літ стояв монастир, що був спалений татарами приблизно в 1600 р. В церкві збереглись монастирські ікони надзвичайно великої мистецької вартости. Залишилась також назва потічка „Монастирський Потік", що протікає побіч церкви.

2. В горішньому кінці села знаходяться так звані „Старі Криниці", тобто залишки копалень соли під назвою „Саліна Кругельниця", що її заложено приблизно 1650 року, а пізніше перенесено до Дрогобича.

3. Цвинтарі з першої половини XVIII століття: в горішньому кінці села так званий „Кругельницький Цвинтар", в долішньому „Байзарський", на яких свого часу поховано майже половину мешканців Нагуєвич, що померли від азійської холери.

4. Дуб, званий „Дубом Івана Франка", що стоїть недалеко місця, де народився наш великий земляк. Під цим дубом Іван Франко написав свій твір „Олівець".

5. Долина Г о с т иславле. Там при дорозі і біля самого мосту була висипана могила в пам'ять земляків І в а н а Франка, що їх закатувало московське НКВД в кінці червня 1941 року.

6. Братська Могила, в якій поховано тіла помордованих нагуєвичан — на середині села біля другої церкви парафії св. о. Миколая, що була збудована в 1800 році.

7. Капличчка, звана Ярина, в ліску східньої частини Нагуєвич, над дже р е л о м, де згідно з переказом на плесі появилась Мати Божа. На цьому місці кожного року в 9-ий четвер після Великодня відбувалися Богослужби й прощі хворих із різних, навіть далеких частин Західньої України. Тут перед першою світовою війною відбув прощу Іван Франко зі своїм сином Андрієм.

Історія заложення села

Початок заложення села Нагуєвичі невідомий. Відомо, що назву Нагуєвичі дали йому два брати Нагайовські, які на теперішній Слободі мали свій фільварок. Перед тим село Нагуєвичі мало назву Дашева.

З приходом а в с трійської влади в 1772 року цей фільварок був розпарцельований, після чого Нагайовські пропали безвісти. Давні мешканці Нагуєвич славились войовничістю і геройством. Були там такі славні роди: Стецули, Заячуки, Леньові, Пацеї, Вальки, Озори, Дебеляки й інші, які вимерли. Остались ще Гаврилики, Чаплі, Громи, Сольварі, Хруники й Буцяки.

ВІСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА

Нові наукові видання

П. Ковалів: „Лексичний фонд літературної мови Київського періоду X-XIV ст.". Том І. Основний фонд. 1962. Сторін 30 плюс 445. — З'ясовує скарбницю давньої літературної мови і кількісний обсяг лексичного матеріялу того періоду. Твір виказує зміст та характер культури того ж часу.

Бібліотека Українознавства:

Борис Берест: „Історія українського кіна". 1962. Сторін 272. Автор подав загальний нарис та документальний матеріял розвитку українського кіномистецтва і кінотехніки.

„У століття смерти Тараса Шевченка". Доповіді, видані накладом Осередку НТШ у Філядельфії. 1962. Сторін 77.

Український архів:

„Угнів та Угнівщина". Збірник під редакцією проф. д-ра В. Лева. 1960. Сторін 621 з мапою.

На зміст цього Збірника складаються такі розділи: Положення Угнева, Угнів від найдавніших часів до першої світової війни, Угнів під час першої світової війни, визвольні змагання, період під Польщею та большевиками і німцями, суспільні, економічні і культурно - освітні відносини, громадське і культурне життя, Угнівська еміграція, інтеліґенти і народні діячі, села Угнівщини.

Papers - Доповіді:

Д-р Роман Лисяк: "Role of Non - Thyroxine Protein-Bound -Iodine in Idiopathic Erythema Multiforme". 1961.

Ярослава Ж. Ковалюк: "Shevchenko and Panslavist Ideas". 1962.

Друк англомовного збірника про Львів закінчений. Книжка появиться в найближчому часі.

Наукові конференції й доповіді

У звітовому періоді відбулися в НТШ такі Наукові конференції та доповіді:

Вшанування річниці 22 січня — з доповіддю Керівника Історично - філософічної Секції НТШ. проф. д-ра М. Стахова „Стан морального духа і дисципліни війська УНР у січні 1919 р."

Вшанування 70-річчя народин Митрополита Кир Иосифа Сліпого під проводом проф. д-ра М. Стахова — з доповідями проф. д-ра В. Ленцика „Митрополит Й. Сліпий як ректор Духовної Семінарії і Богословської Академії у Львові" — о. д-ра М. Соловія „Митрополит Й. Сліпий як вчений богослов" — о. ред. П. Хомина „Митрополит Й. Сліпий і його участь в унійних з'їздах" — проф. д-ра В. Лева „Митрополит Й. Сліпий як організатор науки" — д-ра Б. Казимири „Митрополит Й. Сліпий в часі большевицької і німецької окупацій".

Наукова Конференція Бібліографічної Комісії з доповідями проф. А. Малюци „Мистецтво наших рукописів" і проф. Дарії Горняткевич „Мистецтво наших стародруків".

На засіданні Вашінґтонського Осередку НТШ 27-го січня ц. р. о. проф. д-р М. Войнар зробив доповідь на тему „Папа Інокентій IV (1243-1254) і східні Церкви, зокрема Українська". У цій доповіді прелеґент подав інформації про його працю над Актами Папи Інокентія IV для Кодифікаційної Комісії східнього канонічного права.

Секції і наукові комісії

1. **Економічна Комісія**, під проводом проф. Величківського, має опрацювати проблеми московсько - совєтського колоніялізму в Україні і в інших країнах, загарбаних большевиками.

2. **Комісія Права і Суспільних Наук**, що працює під головуванням проф. д-ра М. Стахова, повинна закінчити в цьому періоді опрацювання історії державного будівництва і оборони в часі існування Української Суверенної Державного будівництва і оборони в часі існування Української Суверенної Держави у формі Української Народної Республіки (1917-1920). Досі Комісія випустила друком 4 томи студій над державноправним і суспільним ладом України, що їх опрацював проф. д-р Матвій Стахів.

3. **Історична Комісія** обрала собі як головне завдання в цьому періоді опрацювати та опублікувати історію взаємин Української Народної Республіки з Заходом в 1917-1920 рр.

4. **Комісія Українсько - жидівських взаємин** має подбати про:

а) написання та опублікування історії українсько - жидівських стосунків від початків жидівського поселення в Україні аж по 1914 рік;

б) зібрання всіх українських матеріялів, вже опублікованих від живих свідків часу в рр. 1914-1945, на основі яких можна б було в недалекому майбутньому опрацювати повну історію українсько-жидівських взаємин посьогодні. Українська спільнота повинна прийти в цьому з відповідною матеріяльною і моральною допомогою для НТШ.

5. **Комісія Кордонів України**, що її очолює проф. д-р М. Стахів, має завдання всебічно простудіювати та удокументувати кордони України з усіми сусідами, на основі етнографічних, правних, господарських та оборонних даних.

6. **Комісія присвячена наддунайським проблемам**: працює під головуванням д-ра Л. Мидловського над проблематикою, зв'язаною з наддунайсько - чорноморською територією. Вона має змогу публікувати свої праці також у Відні, в Forschungsinstitut fuer Fragen des Donauraumes, Wien.

7. **Комісія Енциклопедій**, під головуванням проф. І. Верб'яного, провірює матеріяли і згадки про Україну і українців в світових енциклопедіях та подає відповідні спростування і доповнення редакціям енциклопедій.

Мистецтвознавча Комісія НТШ оформилася на своєму засіданні в дні 14-го квітня 1962 та обрала на голову проф. д-ра В. Січинського, на секретаря мґра Б. Береста-Коваліва. При Комісії створено підкомісії красного письменства, музичного мистецтва, хореографічного мистецтва, образотворчого мистецтва (відділи малярства, графіки, скульптури, архітектури), театрального мистецтва, кіномистецтва, мистецтва живого слова і ужиткового мистецтва. Комісія розіслала запитник до членів Комісії та прихильників мистецтва.

Комісія Реґіональних дослідів опрацювала запитник для зібрання даних і описів місцевостей чи округів. Ці дані будуть опісля використані при опрацюванні реґіональних збірників.

Наукова діяльність окремих членів

Проф. д-р Любов Зафійовська, Фордгем університет, видала друком нову працю з ділянки цитології "Male Gametophyte in Enkianthus".

Мґр Гертруда Романюк, Шикаґо — по закінченні студій політичних наук в Берліні, Мюнхені і Італії, працює в Льойоля університеті над докторською працею "World Peace: Aspirations and National Realities in the first International Working Men's Association".

Доц. д-р Юрій Фединський, б. секретар НТШ, бібліотекар університету Індіяна в Блюмінґтоні, одержав з днем 1-го листопада 1961 додатковий титул Research Scholar in Law, брав участь у конвенціях в Бостоні, є членом комісій в American Ass'n of Law Libraries.

Проф. д-р І. Повлс (Сидорук), універс. Синсинаті, Огайо, опублікував Pushkin's Dedication of "Poltava" and Princess Mariya Volkonsnaya — як ч. 12 Paper of the Slavic Institute, Marquette University.

К. Кисілевський: „Іван Зілинський". Видання УВАН, Канада. Ч. 10. Серія: „Українські вчені".

Проф. д-р Л. Дмоховський і співробітники опублікували "Tissue Culture Studies on Human Leukemia and Malignant Lymphoma', Cancer Research, Vol. 22, No. 1. 1962.

Проф. М. Пап, директор Інституту Совєтських і Східньоевропейських Студій Джон Карол Університету в Клівленді, Огайо, почавши від 5 березня, щотижня інтерпретував на телевізії Клівленду внутрішні проблеми сучасного совєтського імперіялізму й колоніялізму.

Проф. д-р Юрій Шумовський одержав посаду археолога в Інституті Археології в Тунісі (Африка). Побіч інших завдань, проф. Шумовський вести буде дослідчі праці з ділянки історії та праісторії Північної Африки, при розкопках ведених на тому терені.

На цьогорічній Конференції YIVO Scientific Institute в Ню Йорку, наше Товариство репрезентували: на відкритті Конференції в дні 6 січня 1962 — проф. д-р Теодор Мацьків, Ровд Айленд університет, а на бенкеті в дні 7 січня 1962 — проф. д-р Микола Чировський, Сітон Голл університет.

З життя Австралійського НТШ

На закінчення Ювілейного Шевченківського Року відбулася друга сесія Світового Конґресу Української Вільної Науки в Сіднеї, в днях 22-24 грудня 1961 р. Одночасно Австралійське НТШ відсвяткувало десятиліття свого існування на терені Австралії. На цій есії виголошено такі доповіді: „Основання й праця НТШ в Австралії" (проф. д-р І. Рибчин), „Наукова праця Є. Ю. Пеленського" (мґр. І. Пеленська), „Унійні змагання в 17 сторіччі" (Преосв. єп. І. Прашко), „Княжа доба у світлі науки" (проф. Т. Ляхович), „Голови та визначніші члени НТШ у Львові" (проф. М. Федусевич), „Шевченко у світлі критики" (мґр. І. Пеленська), „Аграрна реформа Гетьманського Уряду в 1918 р." (інж. Б. Шемет), „Образ Т. Шевченка в підсовєтській українській літературі" (В. Онуфрієнко), „Історичні твори Т. Шевченка" (мґр. Я. Кужиль), „Драматична спадщина Шевченка" (мґр. Я. Масляк), „М. Шашкевич на тлі його доби" (проф. М. Федусевич). На закінчення Конґресу відбулася зустріч з громадянством та мистецький вечір.

На Загальних Зборах Австралійського НТШ в дні 23 грудня 1961 р. обрано таку нову Управу: проф. д-р І. Рибчин — голова, мґр. І. Пеленська і проф. Т. Ляхович — заступники голови, д-р І. Завада — секретар, пані О. Куцик — скарбник та проф. М. Федусевич, о. д-р П. Дячишин, мґр. Я. Масляк, І. Гордіїв, мґр. Я. Кужиль, Ч. Міщук — члени Управи.

Виставка Українського Народного Мистецтва в Брукліні

Мері Душник — голова Відділу 72 СУА, під час відкриття виставки народного мистецтва.

Якось дивно — щороку святкуємо Великдень, а це свято і звичаї зв'язані з ним, ніколи не буденніють, ніколи не тратять своєї краси і чару! У цьому великодньому часі десь там на дні наших почувань будиться гомін воскресних дзвонів. Цей гомін несеться всюди, де тільки живе українське серце, а з ним разом несеться і краса наших чудових звичаїв, повних змісту і символіки. Одним із символів наших звичаїв це українська писанка. Здається нема вже континенту, куди не занесла б їх українська рука.

Біля сотні писанок, вишивки, кераміка пишалися на виставі у Бруклинській центральній бібліотеці біля Проспект Парку. Дев'ять виставових вікон, всі поміщені на першому поверсі, притягали очі своєю красою і різнородністю барв, своїх і чужих глядачів. Писанки репрезентують усі етнічні групи українського населення.

Про цю виставку писали американські газети „Сондей Нюз" (Бруклин), „Ню Йорк Ворлд Телеґрам" (Бруклин) помістив знимку Ганусі Рогожа з лялькою у вишивці з виставки, „Ню Йорк Міррор"

Ми маємо чим хвалитись. Тому такі виставки мають своє значення. Вони підкреслюють красу України, духові скарби української нації і її культурні надбання. Хоч Україна в неволі, але нема окупанта, який знищив би її природу і мистецькі надбання нації.

Зорганізувала цю виставку на прохання Управи Бібліотеки п-ні Марія Душник, голова Відділу 72-го „Союзу Українок" і вона теж зібрала для цієї виставки писанки й інші українські мистецькі вироби з багатьох українських колекцій. Відвідувачі виставки були захоплені не тільки барвистим українським народним мистецтвом, але і їх мистецьким експонуванням, яке було здійснене п-ною Леонорою Брави із керівництва Бібліотеки. Допомагала в улаштуванні виставки п-ні Мирослав Карп, так же само, як і Марія Душник, українка, народжена у ЗДА.

Увагу глядачів притягав м. ін. чудовий, різьблений з дерева гуцульський хрест, виставлений разом з іншими церковними предметами в головній залі Бібліотеки. Цей хрест, зроблений гуцулами в Карпатській Україні, випозичено з музею Союзу Українок Америки у Філядельфії.

Окрема подяка і признання належить тим, які в почутті громадської відповідальности випозичили на виставку писанки й інші мистецькі вироби з своїх колекцій. Цим причинилися до успіху виставки такі особи й установи: пані Олена Лотоцька, Стефанія Пушкар і Лідія Бурачинська, проф. Д. Горняткевич, д-р Н. Пелехович, п-ні А. Ваґнер, п-ні Д. Семенюк, п-на М. Клячко, п-на Е. Піддубчишин, п-ні С. Вішко, п-ні Л. Мартинець, п-ні А. Колтон, п-ні А. Федишин, п-на О. Вікул, Т. Турстлік, Музей Союзу Українок у Філядельфії і Фундація Ліґи Молоді Північної Америки. Допомагали в улаштуванні виставки теж д-р А. Соколишин, з Бруклинської Бібліотеки, п-ні З. Паріґ, п-ні І. Падох, В. Кравців і п-ні М. Рогожа.

Зиновія Пиріг

Міжнародна конференція роззброєння роз'їдеться на 1-місячну відпустку

Женева. — 17-членна конференція роззброєння у Женеві вирішила, що від 15-го червня ц.р. до 16-го липня ц.р. буде в її нарадах перерва. Сталось це на внесення восьмох невтральних учасників тієї конференції. Вони — разом із 4-ма західніми державами, спротивились були ранішому внескові большевиків, щоб конференцію роззброєння перервати на три місяці та потім перенести до Ню Йорку. Але, з уваги на спеку та бажання переговорити дотеперішні висліди нарад з усіми своїми урядами, учасники конференції погодились на одномісячну перерву. Тим часом вислано до Об'єднаних Націй звідомлення про неґативні підсумки конференції, яка триває від 15 березня ц.р. Стан тієї конференції найкраще характеризує факт, що коли американський і совєтський делеґати почали стилізувати загальний вступ до договору про роззброєння, що його треба щойно ухвалити, то вони не могли погодитись навіть на заголовок того загального вступу. Артур Дін пропонував назвати той вступ „Цілі і Принципи", а коли це Зоріновi не сподобалось, то „Напрямні договірних зобов'язань", але воно теж не знайшло апробати речника СССР. Артур Дін від'їхав до ЗДА, щоб отримати почесний докторат в Бравн-університеті в Провіденс, Ровд Айленд, а його дійовим заступником залишився в Женеві Чарльз Стелле.

Нові висліди футбольних першенств світу

Минулої суботи і неділі 2 і 3 червня відбувся ряд чергових змагань за першенство світу у футболі в Чіле, і вони принесли ось такі висліди: в першій групі: Юґославія — Уруґвай 3:1, Совєтський Союз — Колюмбія 4:4; в другій групі: Чіле — Італія 2:0, Німеччина — Швайцарія 2:1; в третій групі: Бразилія — Чехословаччина 0:0, Еспанія — Мехіко 1:0; в четвертій групі: Англія — Арґентина 3:1, Мадярщина — Болґарія 6:1. Несподіванкою цих змагань була нерішена футболістів Совєтського Союзу з одинадцяткою Колюмбії. Розіграні в неділю 3 червня змагання Міжнародної Футбольної Ліґи в Ню Йорку принесли перемогу „Данді", Шотляндія, над Ґвадаляхарою з Мехіка 3:2, та бразилійської дружини „Америка" над „Гайдуком" з Юґославії 3:2. Заповіджені на неділю 3 червня змагання „Тризуба" і УСК-у відкликано в останній хвилині, так що обидві наші дружини не відбули своїх ліґових гор. Управа УСО „Тризуб" приготовляє тепер свою репрезентаційну одинадцятку футболу до запляновaного раніше турне по країнах Центральної Америки. Це турне з 15 зустрічами має відбутися в місяцях липні та серпні з пляном розігравати в кожному тижні по двоє змагань.

Книжки й автори

● **„Війна і воля"** — під такою назвою появилася еспанською мовою в Буенос Айресі в Арґентіні книжка відомого українського письменника й історика Юрія Тиса - Крохмалюка про історію Дивізії УНА „Галичина" (1943-1945). Видана книжка, як 3-тє число Бібліотеки Українського Інформативно-Видавничого Інституту коштом Братства кол. вояків цієї Дивізії в Канаді. Попереджує книжка багато ілюстровану і з 8 плянами постоїв і боїв та іншими схемами, передмова командира Української Національної Армії ген. Павла Шандрука.

● **Володимир Дорошенко**, відомий український книгознавець і літературознавець, опублікував останнім часом три свої праці — біографічний нарис „Горе і радість в Шевченковому житті" (відбитка з календаря „Провидіння"), „Іван Франко і Михайло Грушевський" (відбитка із журналу „Сучасність") та „Вібліотека Наукового Товариства ім Шевченка" (відбитка із Записок НТШ, том 171). Особливо ж важлива друга із названих праць, в якій Вол. Дорошенко висвітлює основно і правдиво дружні взаємини і співпрацю між Іваном Франком й Михайлом Грушевським, взаємини, що їх підсовєтські „учені" і навіть дехто на еміґрації намагаються представити в цілком фальшивому світлі.

● **Докія Гуменна**, відома українська письменниця у ЗДА, авторка „Дітей Чумацького Шляху", опублікувала нову книжку під назвою „Серед хмаросягів" — нюйоркська мозаїка. В цій новій книжці зібрані оповідання і нариси Докії Гуменної головним чином із побуту і переживань у Ню Йорку. Книжка охоплює двадцять й одно оповідання і надрукована вона під фірмою Об'єднання Українських Письменників „Слово" з мистецькою обкладинкою Сергія Макаренка.

● **„Жінка і дитина в модерній системі невільництва — СССР"** — під такою назвою появилася в Торонті англійською мовою ґрунтовна праця української журналістики і дослідниці совєтських справ Марти Чиж. Книжка (178 сторінок) опублікована заходом організацій СУЖЕРО в Канаді і ДОБРУС у ЗДА. Марта Чиж, нова іміґрантка, вчителька музики і журналістка, закінчила 1960 р. факультет слов'янських наук в Монтреальському університеті і працює тепер в цьому ж університеті як асистент бібліотекаря.

● **Українсько - мовний Клюб у Бостоні**, зорганізований студентами Гарвардського університету й абсольвентами інших американських високих шкіл, видав циклостилевим способом в кількості 50 примірників літературно - критичний збірник п. н. „Оригінал". На зміст цього збірника склалися такі речі: „Любовна пісня про Дж. Альфреда Пруфкара" Т. С. Еліота в українському перекладі і з поясненнями Д. Струка, Стефаникова новеля „Сама саміська" в перекладі Д. Струка і Л. Маррова на англійську мову, рецензія В. Климаша п. н. „З героїчної доби перших українських піонерів Канади", стаття Григоровича п. н. про „Українські кооперативи в Галичині 1920-1938" і стаття Л. Онишкевича п. н. „Світогляд Миколи Хвильового".

Микола Дутчак — меценат Українського Народного Фонду

Микола Дутчак

Комісія Збірки Українського Національного Датку, що діє з рамени Метрополітального Відділу Українського Конґресового Комітету Америки в Дітройті, мусіла б працювати „на повну пару" на протязі двох років, щоб зібрати $8,400, які одноразово зложив меценат Національного Датку пан Микола Дутчак з Дітройту два тижні тому.

Вістка про такий добродійний чин мецената облетіла швидко весь Дітройт. Понижче підписаний дописувач „Свободи", в присутності головного радного УНСоюзу п. Володимира Дідика, що прийняв цей щедрий дар від мецената, відбув із жертводавцем окреме інтерв'ю. Зложений дар був у формі компанійних уділів, які індорсував у відповідній аґенції колишній голова Метрополітального Відділу УККА д-р Денис Квітковський. Інтерв'ю було цікаве своїм змістом, як слідує:

Питання: Де ви народилися, пане Дутчак, і коли прибули до Америки?

Відповідь: Я народився в Балинцях, пов. Коломия. Молодим хлопцем у 1913 році приїхав до Канади. Там мені доводилося пережити гіркі дні, а то й цілі роки. Так у 1916 році я переїхав до Америки. Не краще й тут було мені на початках. Незнання мови, обставин, способу життя, брак праці, а якщо така була, то не завсіди відповідала моєму здоров'ю та уподобанню. Завдяки моїй витривалості це все вдалося побороти і від 1923 року почав жити нормальним життям.

Питання: Ваше особисте майно мусить бути не мале, коли ви могли зложити такий великий дар для УККА.

Відповідь: Коли оглянете мій дім та хатню обстановку в ньому, виробите собі образ, що зовсім не належу до багатих людей. Живу скромно, але так, щоб воно було корисне для інших.

Питання: Чому ви свій даток пожертвували на УККА, а не на інші установи?

Відповідь: Коли б ви бачили нас 50 років тому, тоді коли нас уважали за пів-людей, коли нас писали різно лише, щоб не українцями назвати, про Україну та змагання українського народу не знали. Не лише матеріяльні злидні, але ще більш ми морально терпіли. Ми боролися за свої права. Боролися то одинцем, то об'єднувалися в різні товариства, засновували свої парохії, організації, тощо. Годі це все описати. Навів лише те тому, щоб порівняти із нинішнім станом нашої суспільности в ЗДА і Канаді. А сьогодні, коли без більших зусиль вписують нам українську національність у горожанських паперах, коли у дні 22-го січня, у річницю проголошення самостійности України в американському Конґресі та в Сенаті проводять молитви за Україну, коли з нагоди державности України ґубернатори та мейори проклямують „Українські Дні", коли в час загального святкування повівають на ратушах найбільших міст Америки синьо-жовті прапори, — всього цього довершив наш репрезентант Український Конґресовий Комітет Америки тут, а у Канаді Канадійський Український Комітет. Тому то я і туди вислав одночасно $3,000. Ось і моя відповідь, чому туди вислав і чому так їх піддержую. Ці дві Установи нас єднають і нас репрезентують. Вони вказують, що ми вповні зріла нація.

Запит: Що взагалі вас спонукало жертвувати такі великі суми на ці установи?

Відповідь: Совість та почуття обов'язку супроти українського суспільства. Живучи довгі роки у ЗДА поза своїм середовищем, з різних причин я не брав участи у громадській роботі. І тому, що сам не працював, то хай мій гріш виконає хоч скромну роботу, якої я не робив.

Запит: Коли ви живете поза українським середовищем, то звідкіля знаєте про роботу УККА та КУК?

Відповідь: Я є постійним передплатником „Свободи" та інших українських часописів. Вони мене про ці речі інформують. Не рідко стрічаю у дітройтських американських щоденниках про акції українців з рамени УККА в Дітройті.

Запит: Які маєте побажання супроти УККА, чи взагалі?

Відповідь: Супроти УККА не маю жадних побажань. Там засідають розумніші люди за мене. Хай продовжують та скріплюють намічену працю, що приносить наочні плоди в користь нашої нації. Одначе маю побажання, а радше апель до таких самих як я. Не лише в Дітройті, але в ЗДА та в Канаді живуть численні старші безродинні особи. Гаряче апелюю до них, щоб вони, якщо не всецiло, то хоч частинно, пішли слідом за мною. Свого вчинку я не уважаю за якесь геройство. Це лише голос моєї совісти та сповнення свого обов'язку. Сповніть, друзі, свій обов'язок супроти нашої поневоленої нації. Побачите, що нема нічого цiннішого від почуття сповненого обов'язку та чистої совісти, — закінчив свою розмову міцeнат Микола Дутчак. На його обличчі зарисовується спокійна, вдоволена усмішка.

При нагоді зайдіть ще коли до мене, не забувайте мене, старого (йому 68 років), може ще коли якийсь зайвий гріш знайдеться на благородні діла.

Повертаючи домів, я сказав до п. Дідика: пане Дідик, — це була моя найприємніша розмова, яку я провів з кимбудь в останніх роках. Вона була щира та відкрита. Таких розмов бажаю собі більше.

Василь Паніж

Успіхи пластунки О. Бачинської

Оксана Бачинська

Оксана Бачинська, дочка мґра Юліяна і Олени, народилася 1944 р. в Братиславі — Словаччина. До Америки прибула разом з батьками 1949 р. і вступила до парохіяльної школи в Коговзі, Н. Й. Вже в народній школі брала активну участь у всіх шкільних та громадських імпрезах. В тому часі вступила до Пласту і є активною пластункою. На терені Коговзу зорганізувала гурток пластунок - новачок, який провадить по сьогоднішній день. Одночасно належала до танцювальної групи „Верховина" під керівництвом п. М. Савкова і брала участь у виступах народного танку.

Народну школу закінчила відмінницею і перейшла до католицької середньої школи в Коговзі. Там вибилася між учнями на перше місце. На протязі усіх чотирьох років очолювала список найуспішніших учнів. На терені школи працювала майже у всіх шкільних організаціях, а при цьому не занедбувала обов'язків супроти української громади. Середню школу кінчає цього року з найвищими шкільними оцінками. За свої осяги здобула загальне признання, а місцева американська преса присвятила їй ширші згадки. По феріях задумує студіювати фармацію в Олбоні, Н. Й. Бажаємо Оксані дальших успіхів у її праці.

А. К.

ПОГОДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОСТИ З ГРОМАДСЬКИМИ ЧЕСНОТАМИ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

ня медичного знання в маси українською мовою залишиться ще довго вдячним завданням наших лікарів на еміґрації.

У загальній нашій оцінці З'їзд — включно з підготовою його в пресі такими статтями, як д-ра Б. Олесницького в „Свободі" і ін. — продемонстрував не тільки професійну й організаційну зрілість українських лікарів Північної Америки, але теж виявив тенденцію знайти компроміс поміж трудною їх професією та громадським спрямуванням і національною обов'язковістю. Це все в доброму розумінні, що не лише академічний ступінь, але й громадська постава забезпечує нашим лікарям місце на елітарних вершинах української національної піраміди. Очевидно, виявлену на З'їзді поставу треба привітати, бо вона настроює оптимістично у теперішньому стані зростаючого розрідження патріотичної атмосфери та загрози втратити наші елітарні верхи скорше, як суспільні низи.

З'їзд був дуже вдатний також з погляду організаційного, в чому заслуга Відділу УЛТПА в Дітройті, особливо проводу — голови д-ра П. Джуля і д-ра І. Дутка, як теж д-ра В. Прокоповича і д-ра В. Мигаля. Видана одноднівка „Лікарський Альманах" збереже дещо для історії.

Пластові Матерні Курені Науковому Осередкові в Сарселю

В суботу під св. Юрія, 5 і 6 травня 1962-го року відбулася в Ню Йорку, в чистеньких залях Народного Дому, — Конференція Куренів Українського Пластового Сеньйорату. Популярно ці курені звуть Матірніми Куренями, бо з них, майже кожний має підбудову в старшо - пластунстві, а деякі мають вже добровольців між старшими юнаками.

Перед, зеленим сукном прикритим, невеликим столом президії, — підковою розложилося 17 столиків. На кожнім столику квіти й столовий машт, на якому пишається трикутний стяг — знамено в барвах куреня, що засів довкола столика. Два столики, сподівано порожні. Але третій зробив милу несподіванку. Курінь „Дружинники" з Австралії в останній хвилині зголосив свою участь телеграфічно, назначуючи відпоручниками своїх приятелів з Ню Йорку.

З вступного слова предсідника Конференції, пл. сен. А. М. Міляннича довідуємося, що оце Матірні Курені вперше відбувають окрему конференцію, виключно із своєю тематикою. Відбувають на жаль в неприявності Курінного 1-го Куреня УСП, ім. О. Тисовського, — усім їм дорогого, Сірого Лева, якого світлу пам'ять просить предсідник вшанувати однохвилинною мовчанкою.

Завданням цієї Нюйоркської конференції матірніх куренів, як її названо на одноднівці, виданій з цього приводу, — було: а) ствердити життєздатність Матірніх Куренів в змінених умовах поселення, а зокрема їхню здібність притягати у свої ряди молодь; б) устійнити способи і засоби, як Матірні Курені спільною дією можуть краще й видатніше служити Пластові і Громаді (акутне зараз питання т. зв. активізації сеньйорів).

Перед панелями до слова прийшов Голова Головної Булави Сеньйорату, пл. сен. Г. Бобків. Він висловив вдоволення, що Матірні Курені зібралися на наради саме тепер, перед Великою Радою Сеньйорату, яка відбудеться вже 9 і 10 червня ц. р. в Боффало і перед Ювілейною Зустріччю при кінці серпня в Іст Четгем з нагоди 50-ліття Пласту. Проведена тепер Конференція дасть змогу Матірним Куреням прийти з устійненими плянами на обидві імпрези.

В першому панелі стверджено, що Матірні Курені крім недоліків, як наприклад, оборони своїх членів навіть тоді, як ці члени провинилися, — мають багато добрих сторінок. Вони витворюють між членами нічим незаступимий чуттєвий зв'язок, є елементом стабільности, органом збірного сумління (пл. сен. Р. Волчук), є динамічними — вміють виконати такі речі, які „урядовою дорогою" мабуть ніколи не осягнув би, — в'яжуть сентиментом і виробленими традиціями, виробляють серед членів громадську опінію (пл. сен. Леся Храплива), дають моральну опору й тверду базу для розгортання дії (ст. пл. Базарко), багато можна там навчитися й що найважливіше Матірні Курені дуже дбайливо плекають — дружбу (ст. пл. Люба Абрам'юк).

У висліді нарад рішено, щоб на будуче слід почати координувати працю поодиноких куренів, для досягнення кращих вислідів меншою витратою сил.

В другому панелі (пл. сен. Олька Кузьмович, М. Костко, М. Слиж, ст. пл. В. Литвин — панелісти і пл сен. В Савчак модератор) і в дискусії по ньому впало багато цікавих, часто контроверсійних думок. Стверджено, що навантаження працею сеньйорів треба проводити індивідуально, беручи до уваги можливості й обставини людини. Матірні Курені, що знають добре природні і технічні можливості кожного свого члена, можуть найкраще допомогти в розподілі завдань. Позатим Матірні Курені можуть з успіхом переводити окремі акції, як цьому нераз дали доказ.

В порядку започаткування спільної лінії Матірніх Куренів винесено такі рішення:

а) взяти організовану участь в Ювілейній Зустрічі на Іст Четгам в серпні ц. р.;

б) започаткувати акцію серед МКуренів і громадянства для систематичного доповнювання бюджету нашого Наукового Осередка в Сарселі у Франції (Внесок МКуреня „Ті, що греблі рвуть"). „Греблі" і „Чорноморці" задеклярували відразу місячні суми. „Карпатські Вовки" зробили це давніше;

в) активно включитися в технічну і фінансову допомогу для висилки репрезентаційної дружини юнаків на світове Джемборе до Греції в 1963-му році (Внесок МКуреня „Лісові Чорти").

Виконування винесених рішень передано в руки тимчасового тіла, Організаційної Комісії Матірних Куренів. Вона складається з відпоручників п'ятьох МКуренів, що ними є: „Ті, що греблі рвуть" (Ніна П'ясецька), „Лісові Чорти" (А. М. Міляннич), „Характерники" (Зенон Кончинський), „Червона Калина" (Михайло Поточняк) і „Перші Стежі" (Слава Рубель). Цей склад і підготовляв Конференцію.

Присутніх було 55 осіб, з цього 29 офіційних відпоручників 15 Матірніх Куренів, що заступали 535 членів з Америки, Канади, Арґентини, Австралії й Европи. Незаступлені були два МКурені, що начислюють 32 членів.

Поза 17 сеньйорськими куренями існують 24 старшопластунські курені, з яких 10 брало участь в Конференції, як гості.

амм

● 6 французьких кардиналів підписали спільного Пастирського листа - заяву з гострим засудженням терору, стосованого Тайною Військовою Організацією в Альжирі і в континентальній Франції. Цей голос найвищої церковно - католицької ієрархії вдаряє по тих діячах католицької Народно - християнської партії, які — як кол. прем'єр Жорж Бідо — приєдналися до Тайної Військової Організації чи співчувають їй.

Зі спорту

КОНЦЕРТОВА ГРА ЛЕВІВ

Леви - Ганза 5:2 (3:0)

Шикаґо, Ілл. — У неділю 20-го травня грали Леви п'яті змагання в копаному м'ячі за першенство Вищої Дивізії на стадіоні Гадзон парку. Леви поставилися до змагань із Ганзою дуже поважно, щоб здобути дві точки та зайняти верхівку табелі Вищої Дивізії. Леви виступили до останніх змагань в сильному складі, включно з новонабутим напасником Енріком Калле, який дуже підсилив атаку та стрілив двоє воріт. Крім того на правому крилі грав Андрій Еліяшевський, який своєю скорістю, центрами та стрілами робив багато замішання під німецькими ворітьми. Тим разом Леви мали добру офензиву, а іменно: Стахровський - Козій (Коханюк), Калле - Бахір - Еліяшевський, яка постійно бомбардувала ворота Ганзи. На обороні грали Романенко-Терлецький - Мелешко і через цей мур важко було Ганзі дістатися до святині Кашуби. В помочі грав знаменито Крат, а йому асистував Іван Дудка. У 12-тій хвилині Стахровський перестрілив карний коп. В 22-ій хвилині Енрік Калле відкрив конто 1:0. У 30-ій хвилині Стахровський із сольового заграння на лівому крилі підніс рахунок 2:0, а в 35-ій хвилині Калле додав 3:0. Після перерви юньйор Андрій Козій стрілив четверті ворота із подачі Еліяшевського в 55-ій хвилині. Анатолій Бахір стрелив в 65-ій хвилині п'яті й останні ворота головкою із точної подачі Стахровського. Маючи запевнену перемогу й дві точки Леви почали дещо бавитися з Ганзою та зробили деякі зміни в складі: Терлецький в нападі, Мишалів на обороні, Гордицський в помочі. З цього скористала Ганза та стрілила двоє воріт в 78-ій і 88-ій хвилинах змагань, які повинен був оборонити Кашуба.

Після останніх змагань Леви зайняли четверте місце Вищої Дивізії. Рекорд Левів є такий: 5 змагань, з яких двоє виграно, двоє зремісовано а одні програно. Відношення точок 6:4 а воріт 18:6

В передзмаганнях резерва Левів програла до резерви Ганзи 1:2, мимо рівнорядної гри. Одинокі ворота стрілив Ю. Кашуба.

У місцевих українських дербах стрінулися юньйори Левів із юньйорами Сумівців з Борнсайду Тиграми та зремісували 2:2. Ворота для Левів стрілили О. Банах і Трембач.

Перша Дивізія - Південь: Крила - Блискавиця 3:2

З життя і діяльности УАСТ „Леви"

В суботу, 12-го травня відбулася весняна спортова забава Левів в домівці СУМА. Атракцією забави був вибір королеви Левів на 1962-ий рік. Новою королевою Левів є панна Марта Госвич, 20-тирічна старша пластунка: вона грає відбиванку в Пласті; любить теніс та плавання. Думає студіювати у коледжі і хоче бути вчителькою. Її брат Юрко Госвич одружився із Вірою Куропась, дочкою інж. Степана Куропася, містопредсідника УНСоюзу.

Леви одружуються. В суботу, 12-го травня одружився п. Микола Чуйко, заслужений діяч Левів із минулих років, ланковий першої футбольної дружини і юньйорів, рекордовий секретар і хронікар та референт преси і пропаґанди.

В неділю, 13-го травня одружився славний пінґпонґіст Левів п. Едвард Вовк з панною Марійкою Ногач. В суботу, 26-го травня ц. р. одружився п. Роман Андрушко, славний футболіст Левів від 1950-го до 1962-го року та ланковий футбольної дружини в 1961-му році, з панною Надією Скоп в катедрі св. о. Николая. Трьом парам новоподружених — „многая літа!"

Петро Головатий

ФУТБОЛЬНІ ПЕРШЕНСТВА СВІТУ

В Чіле почалися в середу 30 травня першенства світу у футболі, участь в яких беруть 16 репрезентацій країн, які здобули право змагатися в Чіле кращими осягами в елімінаційних грах у своїх групах. Змагання-турнір цих 16 кращих футбольних репрезентацій відбувається в чотирьох групах по чотири дружини, де грають кожний з кожним, а опісля по дві кращі дружини з кожної групи гратимуть у чвертьфіналах. Ось перші висліди гор репрезентацій по групах:

Перша група:

Уруґвай - Колюмбія	2:1
Сов. Союз - Юґославія	2:0

Друга група:

Чіле - Швайцарія	3:1
Німеччина - Італія	0:0

Третя група:

Бразилія - Мехіко	2:0
Чехословаччина-Еспанія	1:0

Четверта група:

Арґентина - Болгарія	1:0
Мадярщина - Англія	2:1

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Минулої середи, 30-го травня, відбулися подвійні змагання М. Ф. Ліґи, які закінчилися ось такими вислідами: Ґвадаляхара, Мексико — Ройтлінґен, Німеччина 2:0 Данді, Шотляндія — Гайдук, Юґославія 3:3

Обидві гри відбулися на Трайборо Стадіоні в сильну спеку, яка мала великий вплив на хід гри. Все таки всі чотири дружини показали футбол високої кляси, якому приглядалося понад 6,000 глядачів. З дотеперішніх вислідів Ліґи важко ще устійнити кандидатів на перше місце, хоч в показнику тепер ведуть німці та мексиканці з однаковим числом здобутих точок, тобто по 4 точки.

Президент Кеннеді щоденно читає 13 часописів

Вашинґтон. — Президент Кеннеді щоденно читає 13 щоденників. 30-го травня він зарядив не пренумерувати для нього нюйоркського республіканського щоденника „Ґералд Трібюн", а натомість запренумерувати щоденник „Ст. Луїс Пост - Діспеч". Преса повідомила, що Президент і його дружина кілька разів були подратовані гострою і несправедливою критикою, яка друкувалася в „Ню Йорк Ґералд Трібюн". Президент тепер читає такі щоденники: з Ню Йорку — Таймс, Пост, Дейли Нюз і Джернал Амерікен та Волл Стріт Джернал; з Вашинґтону — Дейлі Нюз, Пост і Івнінґ Стар; крім того до Білого Дому приходять ще такі часописи: Шикаґо Трібюн, Балтіморський Сан, Філадельфійський Інкваєрер, Лосанджельський Таймс і Теннесісн із Нешвіллу. Ню Йорк Ґералд Трібюн написала в передовиці, що Президент відновить передплату щоденника Трібюн, бо він „багато втратить, не читаючи його".

● **Нюйоркський посадник** Роберт Ваґнер запросив астронавта командора Скотта Карпентера до Ню Йорку, бо це місто хоче вшанувати його такою парадою, яку влаштували були мешканці Ню Йорку першому американському астронавтові Джанові Г. Ґленнові. „Ми бажаємо мати честь, пише посадник Ваґнер, відзначити вас парадою по Бродвеї згідно з найкращою традицією нашого міста".

● **В Ню Йорку** в дні 28-го червня має відбутися в найбільшій залі цього міста Медізон Сквер Ґардені велике протикомуністичне віче. Вже продаються квитки на це віче, найдешевший квиток вступу становить один долар, а почесна льожа для 18-ох осіб коштує дол. 250. Одним із 4-ох голов цього віча є емеритований адмірал А. Бирк. Організує ці збори Християнсько - Протикомуністичний Хрестоносний Похід, який очолює д-р Фред С. Шварц.

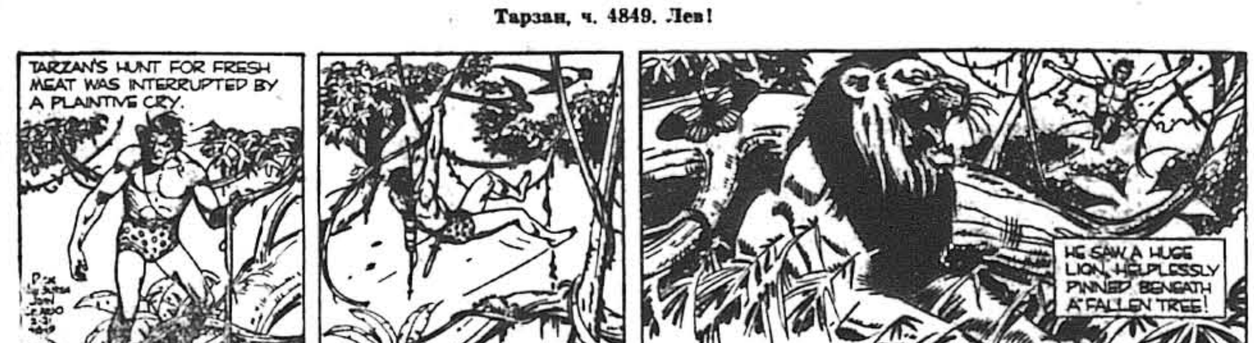
Посмертні згадки

Антін ДЗЮРКА — довголітній член 204 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 1-го червня 1962 року. Покійний народився 1909 р. в м. Вест Вірджінія, ЗДА. Полишив у великому смутку дружину Євгенію, сина Йосифа, доньку Джені. Похорон — в понеділок, 4-го червня 1962 року, з пох. заведення П. Яреми в Ню Йорку, до церкви св. Юра, а опісля на St. John Cemetery, L. I. — В. Й. П.!
В. Гасій, секр.

Семен ЛЯХЕВИЧ — довголітній член Т-ва „Просвіта", Відділ 362 УНСоюзу у Бристолі, Па., упокоївся в Бозі дня 27 квітня 1962 р., на 83-му році життя. Покійний народився в Україні, пов. Броди. Впродовж довгих років був касиром Відділу, був лагідної та тихої вдачі, був прикладним членом Відділу, стараючись при цьому про розбудову Відділу. Родина Покійного є також членами УНСоюзу. Покійний полишив у великому смутку дружину Юлію, сина Володимира, 3 доньки, 17 внуків та 2 правнуків. Похорон відбувся в дні 2-го травня ц. р., на місцевий цвинтар. — Вічна Йому Пам'ять!
Ф. Петрик, секр.

Самуель (Семен) КАНЮКА — довголітній член Т-ва ім. Б. Хмельницького, Від. 158 УНСоюзу в Бруклині, Н. Й., помер дня 4-го травня 1962 р., на 75-му році життя. Покійний походив із с. Приташів, пов. Жовква, Зах. Україна. Був примірним членом і щирим жертводавцем. Належав да УНДому й інших організацій. Покійний полишив у смутку дружину Павліну, 2 синів: Генри і Петра, 2 невістки, 3 внуків і 1 правнуку. Похорон відбувся 8-го травня ц. р., з пох. заведення до української кат. церкви Св. Духа, при великій участі Родини, Членів Т-ва, Приятелів та Знайомих, на цвинтар St. John's Cemetery, Middle Village, N. Y. — В. Й. П.!
П. Дубовецький, рек. секр.

Тарзан, ч. 4849. Лев!

Тарзанові лови на свіже м'ясо перервав тужливий рев.

Зацікавлений мавполюд пішов за ревом аж до його джерела, де ...

Він побачив великого лева, який був безнадійно притиснений деревом, яке на нього впало!